

ORTAKÖY (EYÜBİLİ) TARİHÇESİ DENEMESİ

DR. MUSTAFA FIRAT GÜL

Aksaray'ın en büyük ilçesi olan Ortaköy'ün tarihine dair şümulü çalışma var mı diye bir soruyla muhatap olmuştum yıllar öncesinde... İ. Hakkı Konyalı'nın 1974 yılında neşredilen 3 ciltlik eserinin bir kısmında Ortaköy tarihinden bahsediliyor diye cevap vermiştim. On küsur yıl öncesindeki bu konuşmadan sonra şimdi durum nedir diye biraz araştırdım fakat netice pek de istenildiği gibi değil!.. Birkaç Ortaköylü arkadaşımızın gayretine şahidim. Umarım en kısa zamanda dört başı mamur bir Ortaköy tarihini meraklılarıyla paylaşırlar. Ben bugün sizlere - elden geldiğince- bir özet sunmak istiyorum¹.

Ortaköy'ün eski adı Eyüp ili'dir denilse yanlış olmaz. (Bu isim zamanla "Eyübili" olmuştur.) Aksaray'ın kazası olan Eyübili'nin merkezi bazen Kalebalta bazen de Ortaköy olmuştur. Yeri gelmişken hemen belirtelim ki Ortaköy ismi iki merkez arasındaki yerleşimler için tercih edilen, pratik bir isimlendirmedir.

Eğer o yerin kadim bir ismi yoksa bu şekilde isimlendirmişlerdir. Ortaköy de Aksaray ve Kırşehir arasında olduğundan Ortaköy denilmiştir. Niğde'nin Altunhisar ilçesi de benzer bir isimlendirmedir².

¹ Bir ağabeyimin ricasıyla Ortaköy'e dair bir tarihçe denemesine cesaret ettim. Cesaret diyorum zira kısa sürede neyi, nasıl yazabilirim diye endişeliydim. Dedğim gibi bu konuda çok emek vermek gerekiyor. Diğer çalışmalarımın meşguliyeti olmasa ve yarım kalan kitaplarımın sorumluluğu olmasa daha zengin bir tarihçe yazabilirdim.

² Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi'nde "Ortaköy'den Aksaray'a geldiğini yazmasından dolayı birçok kişi Bor'dan Ortaköy'e Aksaray'a uğramadan nasıl geçti de Ortaköy'den Aksaray'a geldi diye bana sormuştu. Çelebi'nin bahsettiği Ortaköy, Niğde ile Aksaray arasındaki Altunhisar ilçesidir.

İ. Hakkı Konyalı, Eyübili için (o yazılarında Eyüb İli olarak kaydetmiştir) “seyyar bir kaza” der. Bunun sebebi de kaza merkezinin bazen Kalebalta bazen de günümüzdeki Ortaköy olmasıdır. Eski kayıtlarda Eyüphisar olarak anılan yer de

burasıdır. Hemen yanda gördüğünüz fotoğraf Kalebalta’yı göstermektedir.

Tarihi oldukça eskilere giden Kalebalta’nın Eyüp ili’nin merkezi olarak tercih edilmesine şaşırmamak gerekiyor!

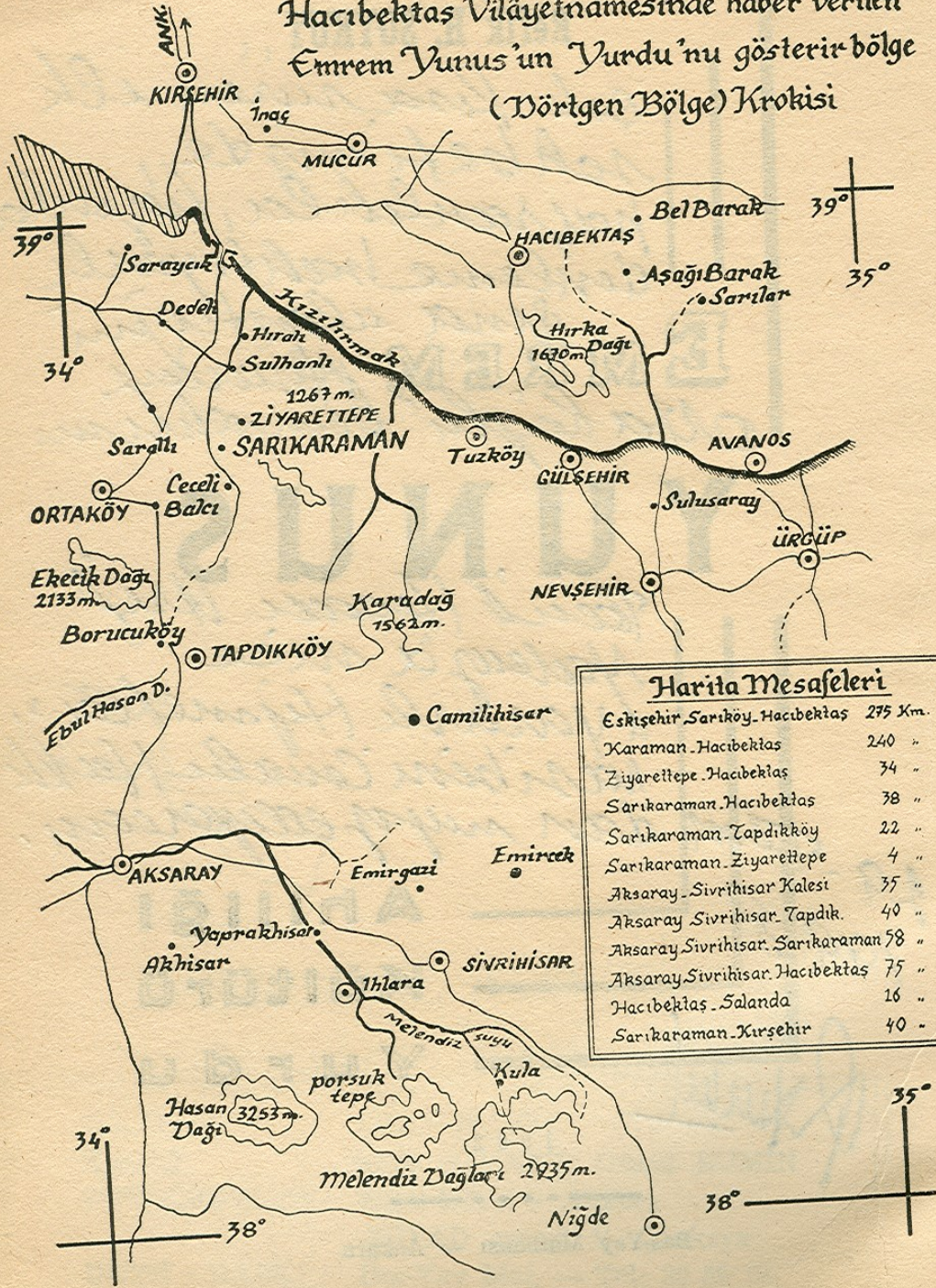

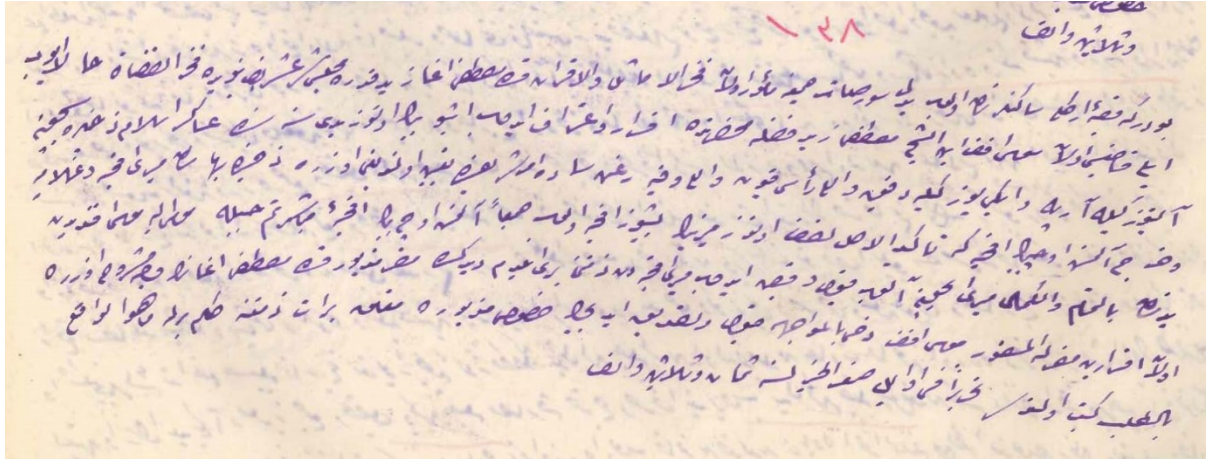
*Kalebalta'daki
kalenin eski ve
yeni fotoğrafları.
(Üsttekini 1960
sonlarında
Konyalı'nın
kitabı için
Burhan Aksoy,
alttakini ise Zekai
Erdal çekmiştir)*

Hacibektaş Vilâyetnamesinde haber verilen
Emrem Yunus'un Yurdu'nu gösterir bölge
(Dörtgen Bölge) Kroki

Osmanlı dönemindeki Aksaray'ın idari durumu şöyleydi: Konya Merkezli Karaman Eyaletine bağlı Aksaray Sancağı; Aksaray Kazası, Koçhisar Kazası ve Eyübili Kazası.

Eyübili [Ortaköy] bölgesinden ordu için toplanan verginin, Eyübili kadısı Musa Efendi tarafından bu işle görevlendirilen Kara Mustafa Ağa'ya teslim edildiğine dair mahkeme kaydı. (30 Eylül-9 Ekim 1628)

Budur ki, kasaba-i Ereğli sakinlerinden olub bedel-i sürsat cemine memur olan fahrü'l-emasil ve'l-akran Kara Mustafa Ağa zide kadruhu meclis-i şer-i şerif-i nebevide fahrü'l-kuzat hala Eyübili [Ortaköy] kadısı olan Musa Efendi ibn-i Eş-Şeyh Mustafa zide fazluhu mahzarında ikrar ve itiraf edüb işbu bin otuz yedi senesinde [h. 1037 / m. 1627-1628] asakir-i İslam zahiresiyçün altı yüz kile arpa ve iki yüz kile dakik ve elli res koyun ve elli vukıyye revgan-ı sade emr-i şerifinde tayin olunduğu üzere zahire bahasından miri akçe ve gulamiye ve haraç altmış üç bin akçe ki tekidü'l-asl nısf otuz mirinin beş yüz akçe olub ceman altmış üç bin akçe[y]i

mübaşeretim hasebiyle muma ileyh Musa Efendi'den yedinden bi't-tamam ve'l-kemal miri için alub kabul ve kabz edüb miri akçeden zimmetini beri eyledim dedikde mukırr-ı mezbur Kara Mustafa Ağa'nın vech-i meşruh üzere olan ikrarın mukırrun leh el-mesfur Musa Efendi dahi bi'l-müvacehe kabul ve tasdik edicek husus-ı mezbura müteallik beraet-i zimmetine hükm birle ma-hüve'l-vaki bi't-taleb kebt olundu.

Tahriren fi-evaili Saferi'l-hayr li-sene semane ve selasin ve elf. [h. 1-10 Safer 1038 / m. 30 Eylül-9 Ekim 1628]

iskelelerine getirilmek fermanım olmağın zikr olunan kadılıklardan 1038 senesine [m. 1628-1629] mahsub olmak üzere ihracı fermanım olan sürsat zahiresinin şairin herbir kilesine altmış akçe ve dakikin herbir kilesine ellışer akçe ve koyunun herbir resine yüz kırkar akçe ve revgan-ı sadenin herbir kıyyesine kırkar akçe ve aselin herbir kıyyesine otuzar akçe hesabı üzere bahaların muaccelen tahsil ve ordu-yı hümayunuma irsal ve teslim için bölük subaşılardan kıdvetü'l-emasil ve'l-akran Ali Subaşı zide kadruhu mübaşir tayin ve irsal olunmuşdur buyurdum ki, hükm-i şerifimle vardukda bir an ve bir saat tehir ve terahi eylemeyüb siz ki kadılar[sı]z herbirinizin taht-ı kazasında ihrac fermanım olan sürsat zahiresinin şair ve dakik ve revgan-ı sade ve aselin balada kayd ve tayin olunduğu üzere bahalariyçün lazım gelen akçeleri mübaşir-i muma ileyh Ali Subaşı zide kadruhuya muaccelen cem ü tahsil etdirüb bir akçesin baki kodurmayub teallül ve inad ve muhalefet etdirmeyesin ve hasıl olan malı defteri ile keseleyüb ve mühürleyüb muma ileyh Ali Subaşı zide kadruhu ve yarar ve mutemedün aleyh adamlarınızla ordu-yı hümayunuma irsal ve teslim-i hazine etdiresiz ki ol akçeler zikr olunan iskelelere gelen terekenin ordu-yı hümayunuma nakli için mekkarilerine harc ü sarf oluna şöyle ki zikr olunan akçeler bi't-

tamam emr-i şerifim mucebince cem ü tahsil ve vakt ü zamanında ordu-yı hümayunuma irsal ve teslim olunmayub ve yahud noksan üzere gönderilmekle tereke nakli tehir kalmak lazım gelir bir vechile özr ü cevabınız makbul olmayub sual ve muateb olmanız mukarrerdir ana göre mukayyed olub avk ü tehirde ve ihmal ü müsaheleden ve emr-i şerifimde tayin olunandan noksan üzere tahsil ve irsal olunmaktan ve ziyade akçe alınmakla reayaya zulm ve teaddien be-gayet hazer eyleyesiz ve sen ki mübaşir-i muma ileyh Ali Subaşı tahsilne memur olduğun zikr olunan kadılıkların sürsat zahiresi bahasiyçün lazım gelen ceman beş yük kırk bin üç yüz akçe[y]i muaccelen tahsil ve ordu-yı hümayunuma götürüb tesliminde ikdam ve ihtimam edüb şöyle ki avk [ve] ihmalin sebebi ile tereke nakli tehir kalub sefer-i hümayunumda zahireye muzayaka çekmek lazım gele senin dahi özrün makbul olmayub mansabın ahara verilüb muhkem hakkından gelinir şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasız.

Tahriren fi'l-yevmi's-sani aşar şehr-i Receb sene seba ve selasin ve elf. [h. 12 Receb 1037 / m. 18 Mart 1628]

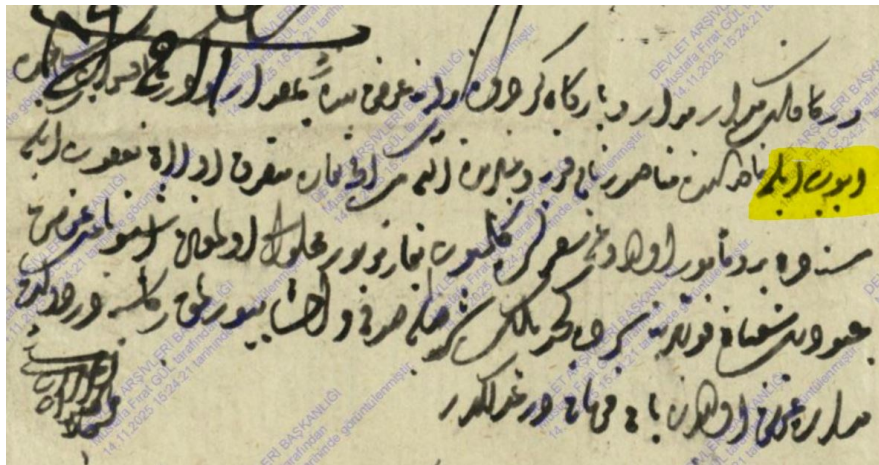
Be-medine-i Tokad

Aksaray Nüfus Defterleri, başlıklı çalışmasında N. Aygün, Eyübili Nahiyesi'nin Aksaray'da konar-göçer menşeli teşekküllerin ana yaşam alanıdır der ve Ortaköy'e (Eyübili) dair şunları kaydeder:

“1830'larda müstakil bir kaza olarak Aksaray Sancağına bağlı olan Eyyübili³ Nahiyesi, 1530'larda çok daha geniş bir coğrafyanın idarî merkeziydi. 1530'larda, günümüzdeki Sariatlı'da dâhil olmak üzere Ekecikdağı ve civarındaki köyler ile Ortaköy İlçesi ve ona bağlı köyleri kapsamaktaydı. 1530'larda toplam 30 köyü ve 42 mezraası bulunan Eyyübili Nahiyesinin doğudaki sınırları günümüzde Aksaray'a bağlı olan Sariatlı ve Alayhamı ile Nevşehir İli Acıgöl İlçesine bağlı Tatlar (Metavi) Köyünü içine almaktaydı. Günümüzdeki Nurgöz Köyü, 1530'larda “Nurgiz” adıyla

Eyyübili Nahiyesine bağlı bir mezra idi. Benzer şekilde, 1524'te, Uzartık Köyü (şimdiki Yeşilova ile Çimeli arasındaki havza) Eyyübili Nahiyesine bağlıydı. Bu durumda günümüzdeki idari ayrıma göre, Aksaray-Ankara yolu üzerindeki Yeşilova'dan Ortaköy'e; oradan da Aksaray-Nevşehir karayolu üzeri ve çevresinde kalan Tatların ve Alayhamı'nı içine alacak derecede geniş bir coğrafya Eyyübili Nahiyesi sınırlarında kalmaktaydı. Ayrıca Eyyübili sahası, Osmanlı zamanında Aksaray geneline göre oldukça fazla mezraaya sahip olmasıyla da farklılık sunmaktaydı. Bu durum, Aksaray'daki konar-göçer teşekküllerin niçin en yoğun biçimde bu nahiyede meskûn olduklarını da bir ölçüde vuzuha kavuşturmaktadır”.

Osmanlı belgelerinde son döneme kadar Ortaköy diye değil Eyübili olarak kayıtlıdır.

³ Eyüpili yerine “iki ye” ile Eyyübili yazmayı tercih etmiştir. Eyübili de Eyyübili de doğrudur.

Kaza/Sancak	Köy/Mevki	1830 Nüfusu		1834 Nüfusu		1836'ya Ulaşan Nüfus	
		Erkek	Erkek+Kadın	Erkek	Erkek+Kadın	Erkek	Erkek+Kadın
Eyyubili	Eyyubili (Ortaköy)	98	196	107	214	109	218
Eyyubili	Sarıkaraman	67	134	51	102	49	98
Eyyubili	Lefkere (Bozcatepe)	27	54	22	44	23	46
Eyyubili	Kızılköy	28	56	9	18	9	18
Eyyubili	Yuva (Nurgöz)	-	-	21	42	21	42
Toplam		220	440	210	420	211	422

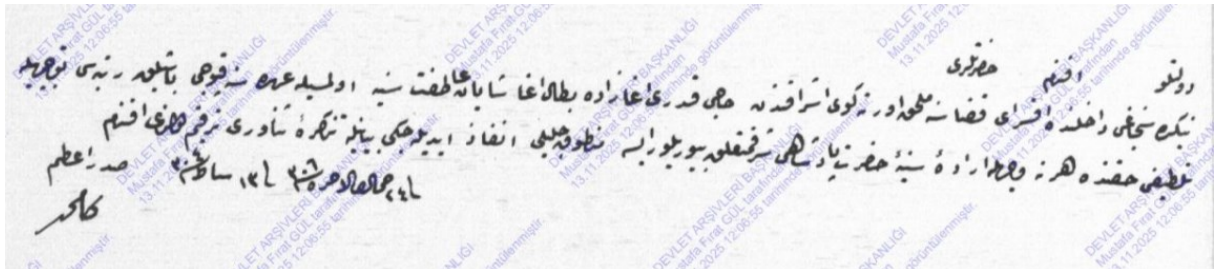
Eyyübili Kazası Nüfusu (1830-1836)

Aygün, Nüfus Defterlerinde Aksaray, C.1. s.236.

Kaza/Sancak	Köy/Mevki	1830 Nüfusu		1834 Nüfusu		1836'ya Ulaşan Nüfus	
		Erkek	Erkek+Kadın	Erkek	Erkek+Kadın	Erkek	Erkek+Kadın
Aksaray	Ağzıkarahan Derbendi ⁵⁵³	-	-	27	54	30	60
Aksaray	Saka	16	32	15	30	14	28
Aksaray	Yağan	29	58	31	62	32	64
Aksaray	Sapmaz	46	92	52	104	53	106
Yeniil-Sivas	Uzartık Köyü-Çemelü Aşireti	305 ⁵⁵⁴	610	336 ⁵⁵⁵	672	-	-
Aksaray Sancağı ⁵⁵⁶	Ekecik ⁵⁵⁷	477	954	1089	2178	1121 ⁵⁵⁸	2242
Yeniil-Sivas	Sarıatlı Köyü-Harbendeli Cemaati	293 ⁵⁵⁹	586	279	-	-	-
Eyyubili	Eyyubili (Ortaköy)	98	196	107	214	109	218
Eyyubili	Sarıkaraman	67	134	51	102	49	98
Eyyubili	Lefkere (Bozcatepe)	27	54	22	44	23	46
Eyyubili	Kızılköy	28	56	9	18	9	18
Eyyubili	Yuva (Nurgöz)	-	-	21	42	21	42
Toplam		1386	2772	1939	3878	1461	2922

Tarihî Eyyübili Coğrafyasında Konumlanmış Köyler (1830-1836)

Aygün, Nüfus Defterlerinde Aksaray, C.1. s.237.

27 Şubat 1889 tarihli belgede “Ortaköy” ibaresini görmekteyiz. Yukarıdaki belge, Ortaköy’ün ileri gelenlerinden Hacı Kadri Ağa oğlu Battal Ağa’ya “kapıcıbaşılık” rütbesi verilmesi hakkında, Padişah II. Abdülhamid’in emridir.

1916 yılındaki sayıma göre Ortaköy’de 90 hane vardır. Bilindiği gibi nüfus hesaplanırken her hanede 4 kişi yaşadığı kabul edilir.

۱۸۵	اورنگی	۱۸	سرایه	۶۲	علی برادرش	۱۷	سرای
۶۶	اروردر	۲۷	یول	۷۲	علی ارشاد	۲۲	الحمد
۹۲	خیرالد	۷۸	الوزار	۹۰	اورنگی	۷	قوجا
۵۶	یاد	۹۶	یوزش	۱۵۶	حاجی محمد	۱۵	نزه حایر
۱۸۰	میشو	۷۵	اکو	۱۷۵	ولی قش	۷۶	یوزش
۱۲	ایمه	۹۶	شعشع	۵۹	حاجی علی	۶۷	صافی
۷۲	نوروز	۱۶۰	خوشنیل	۹۲	یاجیه	۹	حاجی
۱۵	برادر	۶۸	کوش	۶۶	صاها	۶۸	یاد
۷۷	سرای	۱۰۵	سرای	۶۶	یاجیه	۷۸	سرای
	سرای	۹۷	دول	۶۶	خالد	۶۹	یاد
۶۰	سرای	۷۲	ایدر	۶۷	آغا	۵۵	اروردر
۱۵	نوروز	۹۵	خوز	۷۱	آره	۶۶	نوروز
۱۹	نوروز	۱۱۵	سرای	۲۰	سرای	۱۷	اروردر
۱۸	قاجار	۱۸	سرای	۱۷	یاجیه	۱۷	سرای
۷۶	سرای	۶۸	سرای	۵۷	سرای	۲۷	سرای
۱۷۲	سرای	۷۲	سرای	۱۶	سرای	۶۵	سرای
۱۷۲	سرای	۷۲	سرای	۲۸	سرای	۲۷	سرای
۲۹۸	سرای	۷۲	سرای	۷۱	سرای	۱۷	سرای
۱۵۷	سرای	۶۱	سرای	۱۰	سرای	۱۷	سرای
۲۰۸	سرای	۶۱	سرای	۱۰	سرای	۱۷	سرای
۶۸۷	سرای	۹۸	سرای	۲۰	سرای	۱۲	سرای
۵۶	سرای	۷۵	سرای	۱۲	سرای	۷۲	سرای
۱۱۷	سرای	۵۸	سرای	۶۶	سرای	۱۹	سرای
۱۲۹	سرای	۱۲۷	سرای	۲۹	سرای	۶۵	سرای
۱۸۵	اورنگی	۱۸	سرای	۶۲	علی برادرش	۱۷	سرای
۶۶	اروردر	۲۷	یول	۷۲	علی ارشاد	۲۲	الحمد
۹۲	خیرالد	۷۸	الوزار	۹۰	اورنگی	۷	قوجا
۵۶	یاد	۹۶	یوزش	۱۵۶	حاجی محمد	۱۵	نزه حایر
۱۸۰	میشو	۷۵	اکو	۱۷۵	ولی قش	۷۶	یوزش

Yukarıdaki iki belge 1916 yılı Aksaray'ının hane sayısını göstermektedir. Üstte Ortaköy'ün 90, altta ise Balcı'nın 298 haneden müteşkil olduğunu görüyoruz. Günümüzdeki durumu göz önünde tutup, geçmişteki durumun farklı olabileceği hakikatini düşünmeyenler belgenin

yanlış (hatta yanlış) olabileceğini bile düşünebilir/iddia edebilir.

Diğer köylerin hane sayısını merak edecekler olabilir. Takip eden sayfada köylerin 1916'daki hane sayısını görüyoruz. Armutlu, İncesu ve birkaç köyün listede olmayışının sebebini biz de bilmiyoruz.

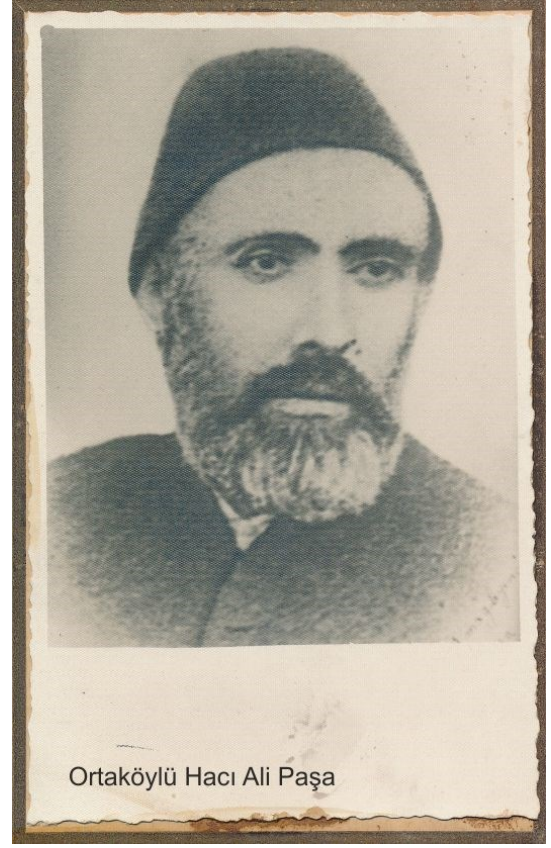
Aksaray merkez kazası, 1516 hane
Hamidiye, 211 hane
Gözlükuyu, 58 hane
Karkın, 81 hane
Karataş, 58 hane
Karacaviran, 53 hane
Bağlı, 52 hane
Akhisar, 68 hane
Yuva-i Kebir, 97 hane
Gine, 60 hane
Helvadere, 238 hane
Yenipınar, 99 hane
İhlara, 266 hane
İlisu, 145 hane
Sivrihisar, 126 hane
Gelveri, 755 hane
Genedala, 56 hane
Belisırma, 39 hane
Dorukini, 28 hane
Ağzıkarahan, 33 hane
Mamasun, 120 hane
Carastı (?), 123 hane
Çağıl, 11 hane
Akmezar, 30 hane
Delihebil, 23 hane
Süleymanhöyüğü, 15 hane
Hıcıb, 182 hane
Mandama, 45 hane
Maa-Emirgazi Sıfacık, 29 hane
Ağaçlı, 238 hane
Timurcu [Demirci], 176 hane
Alanyurt, 38 hane
Selime, 188 hane
Yaprakhisar, 67 hane
Eskinuz, 76 hane
Çeltek, 62 hane
Suüstü Kızılkayası, 87 hane
Göstük, 142 hane
Absarı, 85 hane
Gücünkaya, 35 hane
Gelegüle, 60 hane
Akin, 47 hane
Tepesidelik, 16 hane
Ekeciktol, 25 hane
Ekecikköy, 45 hane
Gögsügüzel, 27 hane
Yalnızceviz, 17 hane
Bebek, 53 hane
Karakuyu, 17 hane

Alayhanı, 72 hane
Düğüz, 28 hane
Karakova, 12 hane
Gelesin, 72 hane
Sarıağıl, 19 hane
Kalebalta, 45 hane
Susadı, 17 hane
Tapdık, 22 hane
Koyak, 7 hane
Karaçayır, 15 hane
Borucu, 34 hane
Satinebi (?), 67 hane
Çalıbekir, 9 hane
Yanyurd, 48 hane
Çekiçler, 38 hane
Cankıllı, 69 hane
Ekecikgödel, 55 hane
Sağırkaraca, 44 hane
Ekecikşeyhler, 13 hane
Fatmauşağı, 17 hane
Çolaknebi, 27 hane
Büyükçavdarlı, 26 hane
Küçükçavdarlılar, 13 hane
Sınandı Gökkaya, 59 hane
Erek (?), 5 hane
Nurgöz, 98 hane
Yağan, 25 hane
Macarlı, 18 hane
Boyalı, 63 hane
Bostanlı, 14 hane
Cerit, 28 hane
Büyükgüğe, 31 hane
Küçükgüğe, 12 hane
Karapınar, 10 hane
İshaklı (?), 10 hane
Camuzluk, 20 hane
Hacıahmedliçeltek, 12 hane
Hıdırlı, 66 hane
Yukarıkabakulak, 39 hane
Hacııbrahımuşağı, 43 hane
Seksenuşağı, 32 hane
Ortaköy, 90 hane
Çimeliuzarlık, 154 hane
Velifakılı, 135 hane
Çimeliyeniköy, 59 hane
Baymış, 42 hane
Sapmaz, 46 hane
Acıpınar, 66 hane
Hanobası, 66 hane

Aşağıkabakulak, 47 hane
Aratol, 71 hane
Seleciköse, 20 hane
Kazıcık, 13 hane
Darıhüyüğü, 53 hane
Yapılcan, 59 hane
Amarat, 163 hane
Sultanhanı, 252 hane
Eşmekaya, 214 hane
Eskil, 553 hane
Böğet, 35 hane
Ulukışla, 138 hane
Kırkıl, 190 hane
Acem, 472 hane
Hatiboğlu, 30 hane
Hırka, 45 hane
İsmailağa, 17 hane
Balcı, 298 hane
Hamirli (?), 61 hane
Ozancık, 60 hane
Abdallar (?), 98 hane
Ceceli, 35 hane
Durhasanlı, 58 hane
Sarıkaraman, 127 hane
Reşadiye, 18 hane
Pirli, 28 hane
Salarıgödel, 38 hane
Bozkır, 94 hane
Alaca, 75 hane
Çitfevi, 44 hane
Harabendeli, 140 hane
Kütüklü, 68 hane
Bekdik, 105 hane
Devedamı, 97 hane
Açıkağıl (?), 33 hane
Kuruağıl, 45 hane
Sofunebi (?), 115 hane
Ceridlü (?), 68 hane
Satansarı, 48 hane
Lefkere, 38 hane
Batan (?), 38 hane
Camiliviran, 48 hane
Ağcakend, 100 hane
Dadasun, 77 hane
Sınasa, 73 hane
Taşpınar, 124 hane
Tokarız, 66 hane
Karacaviran, 27 hane

Ortaköylü Hacı Ali Paşa, Osmanlı son döneminin ünlü şahsiyetlerinden birisidir. Kendisi hakkında daha önce bir kitabımda şöyle bilgi vermiştim.

“Ortaköy’ün gelişmesinde katkısı inkâr edilemeyecek kadar âşîkar olan Hacı Ali Paşa Ortaköy’de Merkez Camiyi yaptırmıştır. Şehir merkezinde hayır işlerine imza atmıştır. Birçok tarihi eseri tamir ettirmiştir. Sultan II. Abdülhamid ‘in serkuranasından (yakın çevresi) olan Hacı Ali Paşa medrese tahsilinden sonra ayağında çarığı ile tahsilini ilerletmek için İstanbul’a gitmiştir. Topkapı sarayında ilmini genişleten bu zeki Ortaköylü herkes tarafından takdir edilmiştir. Odasının duvarına astığı çarığa sıklıkla bakarak böbürlenmekten kaçınmıştır. Görevini hakkıyla yerine getirirdi. Aksaray’dan kendisine zeki çocukların gönderilmesini isterdi. Amacı çocukları okutmaktı. Servetini hayır işlerine harcayan bu vefalı Ortaköy’lü Ulu Caminin önüne şadırvan sebîl yaptırdığı gibi halkın Uluurmak’tan su içmesine gönlü razı olmadı Ekecik’ten su getirtti. Sultan Abdülhamid’i tahttan indiren

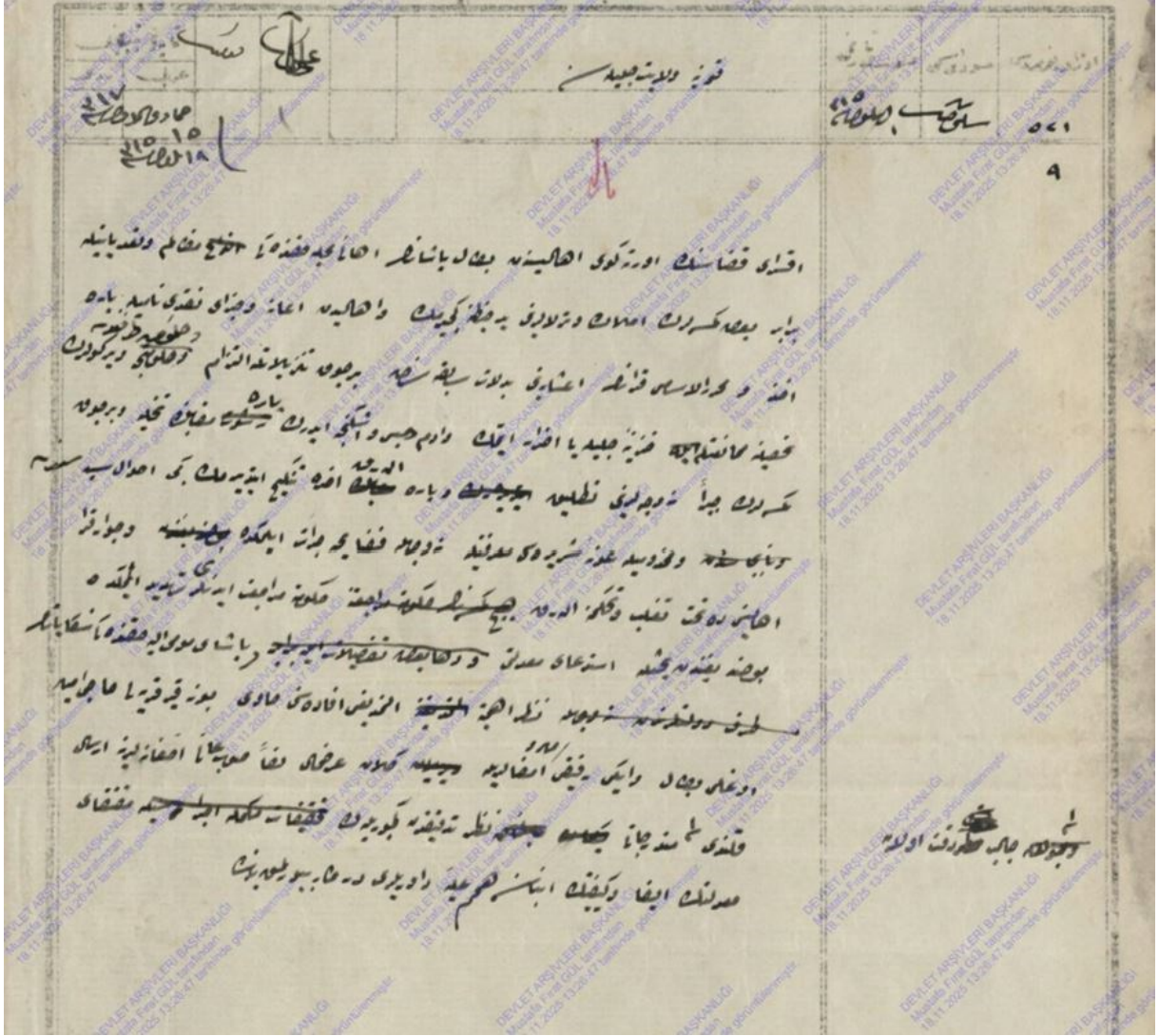

Ortaköylü Hacı Ali Paşa

ittihatçılar padişahın en yakınlarından birisi olan Ortaköylü Hacı Ali Paşa’ya dürüstlüğünden ve İslam’a olan hürmetinden dolayı saygı duymuşlardır. Ortaköy’de Paşalar olarak adlandırılan ailelerin soyu (Sürmeli) hala yaşamaktadır”.

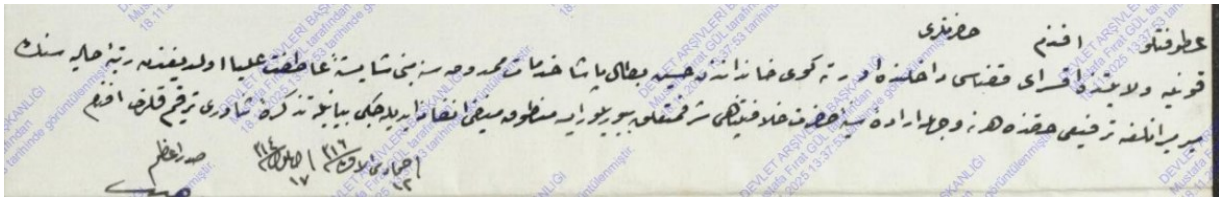
Ortaköylü Hacı Ali Paşa Cami, 1960.

Osmanlı son döneminde Aksaraylı meşhurlardan birisi de Ortaköylü Battal Paşa'dır.

Ortaköylü Hacı Kadri Ağazade Battal Ağa'ya 27 Şubat 1889'da kapıcıbaşılık rütbesi; 18 Eylül 1898'de ise mirimiranlık (aşağıdaki belge) tevcih edilmiştir. İlginçtir aynı kişi hakkında bir yıl sonra (21 Eylül 1899) Battal Paşa'nın ahaliye

zulüm yaptığı, arazilerini gasb ettiği vs.ye dair hakkında yapılan şikayetın tahkik edilmesi için emir gelmiştir (yukarıdaki belge). Neticenin ne olduğuna dair bir bilgiye tesadüf edilememiştir. Battal Paşa, güç zehirlenmesi mi yaşadı yoksa kendisini çekemeyenler iftira atıp şikayet mi etti -şimdilik- bilinmiyor.

Cumhuriyet döneminde, Aksaray'ın neredeyse her yerinde imar, maarif başta olmak üzere önemli gelişmeler olmuştur. Aşağıdaki haber Aksaray Vilayet Gazetesi'nden iktibas edilmiştir:

Aksaray-Balcı-Ortaköy'e kadar Kırşehir yolu üzerindeki 45 km'lik yolun tesviye-i turabiyesi kamilen yapılmış, Balcı'dan Bozkır, Alaca, Harmandalı istikametine olan yola da Balcı Karakol Kumandanı Kadir

Onbaşı tarafından yapılmakta bulunmuştur. Bu yolda hizmeti mesbuk merkez takım kumandanı Muzaffer Bey'e vilayetçe resmen beyan-ı memnuniyet edilmiştir.

Ortaköy'de nahiye teşkilatı kurulmasına dair 17 Mayıs 1931 belge. (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Arşivi, Cumhuriyet Arşivi)

M. U. Kararname

Sayı 7364

Madde-1-Aksaray Vilâyetinin merkez kazasına merbut Ortaköy, Gelveri ve Arapsun kazasına bağlı Alemlî köylerinde bu namlarla birer nahiye teşkil edilmiştir.

Madde-2-Bu kararname hükümlü icraya Dahiliye Vekili memurdur.

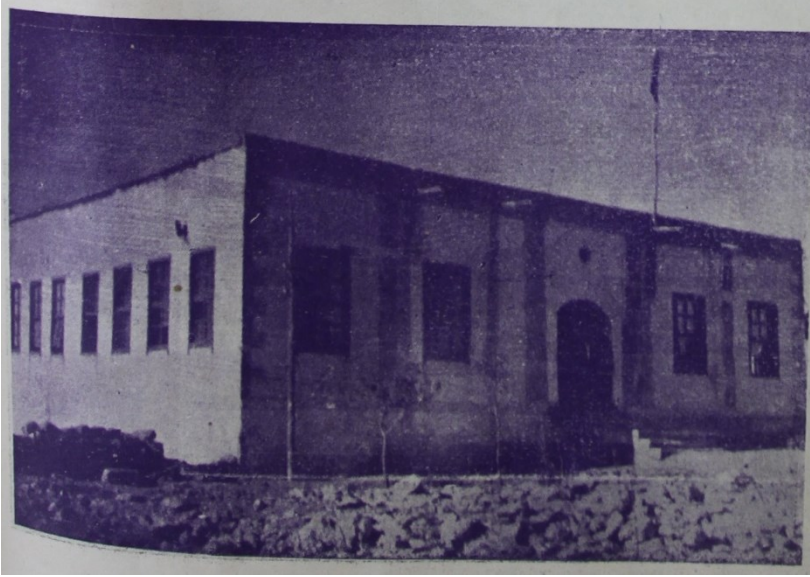
17 I 221

REİSİCUMHUR

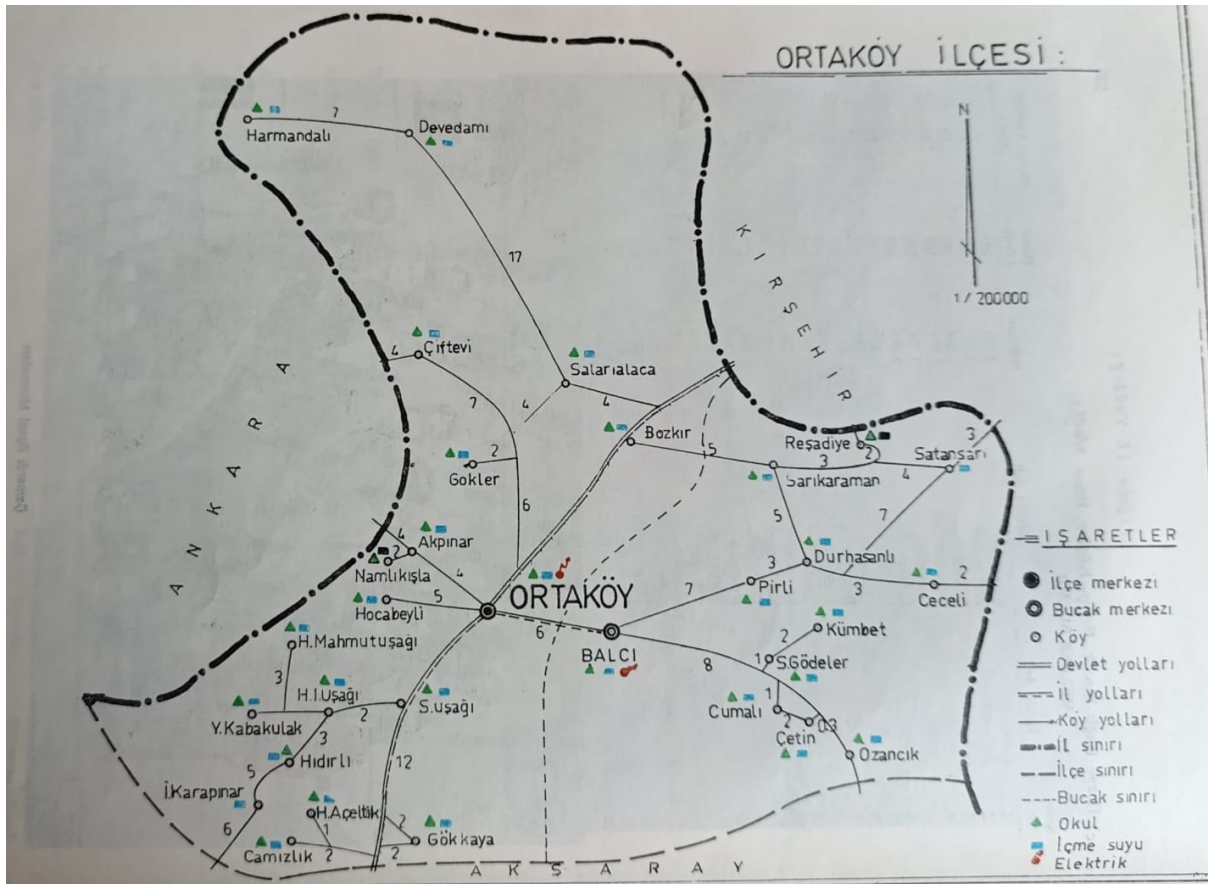
Yazı M. H. Kemal

BAŞVERİL

DAHİLİYE VEKİLİ

Ortaköy Nahiyesi
Hükûmet konağı

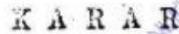
ORTAKÖY İLÇESİ

1994 Aksaray yıllığında Ortaköy

938

Sayı : 2014/14466

23107

1 - Aksaray ilcesinin Ortaköy bucağına bağlı Balcı Köyünde Belediye teşkiline ait Danıştay Genel Kurulunun 2/5/949 günlü ve 49-102/116 sayılı kararı 1580 sayılı Belediye Kanununun 7 inci maddesine tevfi-kan onanmıştır.

Yüksek Başbakanlığa

Aksaray ilçesinin Ortaköy bucağına bağlı Balçık köyünde Belediye teşkilinin uygun olduğuna dair Danıştayca verilen kararların örneğine tanzim edilen karar eklenerek sunulmuştur.

I580 Sayılı Belediye Kanununun 7.inci maddesi-
ne tevfi kan gereğinin yapılmasını yüksek müsaadelerine
saygılarımla arz ederim.

İçişleri Bakanı

E. Persing

y. i. Mod.

2 - Aksaray kazasına bağlı Ortaköy nahiyesinin yüzölçüsü geniş olduğu gibi (31) köyü ve 1945 sayımına göre (15116) nüfusu ihtiva ettiği, birçok köylerin nahiye merkezine uzaklığı ve nahiye merkezinde haftanın Cumartesi günleri pazar kurulması dolayısıyla gerek idarî ve gerekse inzibatî bakımdan nahiye ve karakol işlerinin çokluğu yüzünden ilişik cetvelde adları yazılı (7930) nüfusu ihtiva eden (11) köy halkının bu nahiyeğe bağlı Balçı kasabasında yeniden bir nahiye kurularak köylerinin buraya bağlanmasını istemeleri üzerine yukarıda birinci maddede arz edildiği şekilde Bulduruç nahiyesinin kaldırılarak buradan tutumlanacak nahiye kadrosıyla merkezi Balçı kasabası olmak ve ilişik cetvelde adları yazılı (11) köy ve (7930) nüfusu ihtiva etmek üzere (Balçı) adıyla yeniden bir nahiye kurulması İdare Kurulunun 14/1/1953 gün, 81/14 sayılı ve Genel Meclisin 23/1/1953 günlü 12 inci içtimalında alınan mütalâalara dayanılarak Niğde Valiliğinden teklif edilmiştir.

Birinci Madde - Niğde vilâyeti Çamardı kazasına bağlı Bulduruç nahiyesi kaldırılarak bu nahiyeğe bağlı Ferhenk, Şıhlar (Madensihlar) köyleri Niğde Merkez kazasının Merkez nahiyesine ve Bulduruç (Kavlakepe), Kızılviran, Sulucaova, Karacapınar, Orhaniye köyleri de Çamardı kazası merkezine bağlanmıştır.

İkinci Madde - Bulduruç nahiyesinden tutumlanan nahiye kadrosıyla Aksaray kazasına bağlı olmak ve ilişik (1) sayılı cetvelde adları yazılı köyleri ihtiva etmek üzere Aksaray kazasının Ortaköy nahiyesine bağlı Balçı kasabasında (Balçı) adıyla yeniden bir nahiye kurulmuştur.

Üçüncü Madde - Bu kararı İçişleri Vekili yürütür.

- 2 Haziran 1953

REİSİCUMHUR

C. Bayar

Yeniden kurulan Balçı nahiyesine bağlanan köylere ait

(1) sayılı cetvel

S.No:	Köyün adı	Alındığı Merkez
	Balçı (N.M.)	Aksaray kazasının Ortaköy nahiyesinden
1	Ceceli	"
2	Cumali	"
3	Çatin	"
4	Kümbet	"
5	Ozancık	"
6	Pirli	"
7	Salarığödeler	"
8	Sarıkaraman	"
9	Reşadiye	"
10	Satansarı	"
11	Turhasanlı	"

1960 sonlarında Balcı

Balcı Okulu, 1938.

Ortaköy ilkokulu, 1937.

Ortaköy Pazar yeri, 1967.

18-6-959
Ortaköy kâzasından bir hatıra

HAKKIN
VE HALKIN
HİZMETİNDE

Hasandağı

Günlük Tarafsız Siyasi Gazete

SABAHBAKİCİSİ YIL 9 SAYI 2634 İŞ BAHARASI KARŞISI No. 9 N. KESKİ

13
HAZİRAN
CUMA
1975
FIATİ
50 Kr.

DÜN ORTAKÖY'DE SEL SELİ GÖTÜRDÜ

Binlerce dönüm ekili arazi mahvoldu. Evlere sel suları girdi.
Kavaklığa düşen Yıldırım halka ecel teri döktürdü.

ORTAKÖY (özel)

Dün öğle vakti Ortaköy ilçesinde, sağnak halinde yağın ve bir saat de vâm eden yağmur, sebze ve ekin tarlalarına büyük zarar vermiştir. Bazı evlerin alt katlarını ve

iş yerlerini sel suları doldurmuş, kavaklığa düşen Yıldırım halka ecel teri döktürdü.

daşlar ecel teri dök müşlerdir. Merkez ilçe Ortaköyden gayri Sarı

karaman, Durasanlı ve cumali köylerinde de, çarşamba günü öğleden sonra sağnak halinde yağın yağmur ve dolu ekili araziye büyük zarar vermiştir. Dağlardan inen sel suları beşek sökmek te olan ekin tarlalarını düzlemiş sebze bahçelerini perişan hale getirmiştir. Ziraat teknisyen

İlği Tabii afet bölge lerinde Zarar tesbitine başlamıştır.

Niğde'de Otobüs Rekabeti Başladı

Niğde (özel)
Rekabet halinde

bulunan İNAN ve ERCİYES otobüs iş letmeleri Niğde—Ankara arası otobüs ücretlerini 15 liraya indirmişlerdir.

Niğde—İstanbul 50 lira, Niğde Bursa 55 ve Niğde Eskişehir arası 35 lira olan otobüs ücretlerini ilk defa İNAN turizm tesbit etmiş sonra da ERCİYES turizm indirimi tarihi uygulamaya başlamıştır.

Otobüs işletmeleri için yıkım olan bu rekabetin nereye kadar varacağı merakla izlenmektedir.

Selma ile Lütfi'nin Düşünleri Oldu

Maliye muhasebe memuru Hüseyin Batak'ın kızı Selma ile Murat Aksarı'nın oğlu Lütfi'nin, Çarşamba akşamı belediye düşün salonunda düşünleri olmuştur.

Tebrik eder, ömür boyu mutluluklar dileriz.

ÖZÜR

Çarşamba günü, PAZARDA FIATLAR başlıklı haberimizde bir mürettep hatası olarak tereyağı 50 TL olacağı yerde 30 TL diye yazılmıştır. Düzeltiriz.

Belediye Meclisinden İzlenimler MAHİR SÜDEMEN

—5—

Muhalefetten, CHP li meclis üyesi Süleyman Can'a gelmişti sıra.

Can, bütün gaz ile sebze ve meyve fiatları'nın kontrol edilmediğinden yakınıyordu. Sebze hali'nin kapısında sebze ve meyva islimlerini havi bir levhanın asılı olduğunu ancak, karşılarda rakamların bulunmadığını söylüyordu. Bir kesti mahsusla değil, samimi olarak, yapıcı bir tenkit ile izaha çalıştığı belli oluyordu. Bunun içindir ki Başkan Tatlıpınar'da Samimi ikazlara teşekkür ediyor, bu bir noksanlıktır diye biliyor ve ihmalin bulunduğunu kabul ediyordu.

Can, içme suyundan şikayetliydi. Daha doğrusu, halkın şikayeti'nin naklediyor ve çeşmelerden akan suyun bulanık aktığını, yosun koktuğunu söylüyordu. Köçpınarda açılan kuyulardan değil de, Helvadere suyundan nümune alındığını ve tahlille göndrildiğini iddia ediyordu. Biz, Köçpınar suyundan nümune alıp Hıfzıssıhha Enstitüsüne tahlille gönderdik. Net'ceyi bekliyoruz diyen Can bir sağın hastalıktan korkulduğunu izaha çalışıyordu. Can, statik hesaplar yapılmadan binaların konduğunu göz yumulduğunu sebze hali arsesine sehp' olumadan ihalesinin yapıldığını ve edebiyatı çok güzel yapılan dar gelirli'lere değil de parızanca bir tutumla, evsiz vatandaşlara arsa verildiğini iddia ediyordu.

(DEVAMI VAR)

AÇIKLAMA

Sayın gazetenizin 10/6/975 tarihli nüshasında CHP deki başkanlık mücadelesi mevzuunda adından bahsedilmiştir. Bazı yönetim kurulu arkadaşlarımızın ısrarla yaptığı başkanlık teklifini kabul ettiğim dağrudur. Parti yönetim kurulunda bu teklifin kabul edilmeyişi de demokrasiye gayet olağan bir sonuçtur. Ancak beni ve beni tanıyanları son derece üzen bir mevzuada açıklama yapmadan edemiyecğim.

Parti yönetim kurulunda benim için yapılan tenkit bazı yakınlarımız kanalıyla Mehmet Dalkı ile anlaşma yapabileceğim şeklinde olmuştur. Henüz 18 ay önce yapılan Belediye seçimlerinde birçok mahalledaki seçim sohbetlerimde Sayın Mehmet Dalkı ile hakkında belirttiğim kanaatlerim tüm Aksaraylı hemşehrilerimin malumdur. Siyasi görüşlerimde yakınlarımızın etkisinde kalmadan karar verebileceğimi, makam için şahsiyetimden ve siyasi ahlak anlayışından fedakarlık yapmıyacağımı da bu vesile ile belirtmek isterim. Nitekim benim için böyle bir ihtimali balıtan arkadaşlarımızın hemen ertesi gün Sayın Mehmet Dalkı ile randevulu olarak yapılan görüşmelerinde muhtemelen yaptıkları seçim pazarlığı ile it hamlalarında ne kadar gayrsamimi olduklarını ve kendileri için şahsi istikballarını parti menfaatinin üstünde tuttuklarını göstermiş oldular.

CHP hiçbir gurubun ve hiçbir şahsın tekelinde değildir ve zaman herkesin fikir ve siyasi davranışlarında ne derece samimi olabildiklerini gösterecektir.

Hikmet TERZİOĞLU
Makina Yüksek Mühendisi